

Asia: VN/1489/2026

Luonnos hallituksen esitykseksi ulkomaalaista kasvuyrittäjää ja yrittäjää koskevan sääntelyn uudistamiseksi

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne yrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

Maria 01 on yksi Euroopan johtavia startup-keskittymiä, jonka yhteisössä toimii yli 240 startupia ja joka työskentelee päivittäin kansainvälisten kasvuyrittäjien, sijoittajien ja startup-ekosysteemin toimijoiden kanssa.

Maria 01 kannattaa ehdotettua muutosta, jonka mukaan yrityksen rekisteröintiä ei edellytetä ensimmäisen yrittäjän oleskeluluvan hakemusvaiheessa silloin, kun yritystoiminta ei ole vielä käynnissä Suomessa. Muutos vähentää tarpeetonta hallinnollista taakkaa sekä hakijoilta että viranomaisilta, parantaa yritysrekisterien laatua ja tekee Suomeen hakeutumisesta kansainvälisille yrittäjille ennakoitavampaa.

Kasvuyritysekosysteemin näkökulmasta on kuitenkin yhtä tärkeää, että koko oleskelulupaprosessi on mahdollisimman sujuva, ennakoitava ja ennen kaikkea nopea. Kansainväliset kasvuyrittäjät vertailevat eri maiden toimintaympäristöjä, ja lupaprosessien tehokkuus ja ennakoitavuus on yksi keskeisistä kilpailutekijöistä. Hallinnollisten esteiden purkaminen ja prosessien yksinkertaistaminen vahvistavat Suomen houkuttelevuutta kansainvälisenä startup- ja kasvuyrityskeskittymänä. Suomi ei kilpaile kasvuyrittäjistä vain muiden Pohjoismaiden, vaan koko Euroopan, ja yhä useammin myös Pohjois-Amerikan ja Aasian startup-keskittymien kanssa. Siksi maahantuloprosessien sujuvuus on keskeinen osa Suomen kansainvälistä kilpailukykyä.

Samalla korostamme, että Suomen kilpailukyky kansainvälisistä osaajista ja yrittäjistä rakentuu kokonaisuudesta. Lupaprosessien kehittämisen lisäksi on varmistettava riittävät viranomaisresurssit, selkeä asiakasohjaus sekä nopea ja ennakoitava käsittely kaikissa yritysten ja kansainvälisten osaajien maahantuloon liittyvissä prosesseissa. Erityisesti kasvuyrityksille, joiden toiminta perustuu

nopeaan kasvuun ja kansainväliseen rekrytointiin, pitkät tai epävarmat käsittelyajat ovat merkittävä kasvun este.

Lausuntonne kasvuyrittäjän oleskelulupaa koskevasta muutoksesta.

Maria 01 kannattaa kasvuyrittäjän oleskelulupaprosessin uudistamista siten, että Business Finlandin arvio integroidaan osaksi varsinaista oleskelulupaprosessia. Yhtenäinen digitaalinen prosessi voi parhaimmillaan vähentää päällekkäistä hallinnollista työtä, parantaa viranomaisten välistä tiedonkulkua ja ennen kaikkea tehdä palvelupolusta hakijan näkökulmasta selkeämmän. Uudistuksen onnistumisen edellytyksenä on kuitenkin se, että arviointikriteerit ovat läpinäkyviä ja ennakoitavia, ja että prosessi säilyy aidosti sujuvana. Uudistuksen lopputuloksena tulee olla luvan hakijan kannalta selkeä, sujuva ja ennen kaikkea nykyistä huomattavasti nopeampi prosessi. Kasvuyrittäjien oleskelulupahakemuksille tulisi lisäksi asettaa selkeä palvelulupaus tai tavoitekäsittelyaika, jonka toteutumista seurataan julkisesti. Nopeus ja ennakoitavuus ovat kansainvälisessä kilpailussa yhtä tärkeitä kuin itse lupakriteerit.

Pidämme erittäin tärkeänä, että kasvuyrittäjän oleskeluluvan ja sen jatkoluvan arviointikriteerit kirjataan selkeästi lainsäädäntöön ja että arvioinnissa huomioidaan kasvuyritysten erityispiirteet. Varhaisen vaiheen startupit kehittyvät nopeasti, liiketoimintamallit muuttuvat ja yritykset muokkaavat liikeideaansa ja tuotettaan markkinapalautteen perusteella. Lupamenettelyn tulee tunnistaa tämä, eikä perustua lyhyen aikavälin kannattavuuteen tai liian jäykkään tulkintaan yritystoiminnan jatkuvuudesta, erityisesti jatkolupaa myönnettäessä. Maria 01 esittää lisäksi, että kasvuyrittäjän arvioinnissa tunnistetaan nykyistä vahvemmin myös startup-ekosysteemin tekemä laadukas ennakoarviointi. Myönteisenä arviointitekijänä tulisi voida huomioida esimerkiksi luotettavan suomalaisen startup-toimijan, kuten Maria 01:n, antama puoltava asiantuntija-arvio, tai hakijan valinta korkeatasoiseen suomalaiseen kiihdyttämöohjelmaan, kuten Maria 01:n kansainvälisille startup-yrittäjille suunnattuun Northern Light -ohjelmaan. Pääsy tällaisiin ohjelmiin perustuu jo itsessään kilpailtuun arviointiprosessiin, jossa yrityksen tiimiä, kasvupotentiaalia ja kansainvälistymismahdollisuuksia on arvioitu kokeneiden startup-asiantuntijoiden toimesta. Tällaisen näytön hyödyntäminen tukisi viranomaisten arviointia ja vahvistaisi yhteistyötä ja vuoropuhelua julkisen sektorin ja startup-ekosysteemin välillä.

Maria 01 suhtautuu kriittisesti ehdotukseen tehdä Business Finlandin kasvuyrittäjäarvioinnista maksullinen osana oleskelulupaprosessia. Emme pidä maksullisuuden lisäämistä oikeana keinona vähentää hakemusmääriä. Kansainvälisessä kilpailussa kasvuyrittäjistä Suomi kilpailee maiden kanssa, joissa vastaava arviointi on usein hakijalle maksutonta, kuten esimerkiksi Virossa ja Ruotsissa. Hakukynnyksen nostaminen heikentäisi hyvin todennäköisesti Suomen houkuttelevuutta erityisesti kaikkein lupaavimpien alkuvaiheen yrittäjien silmissä, jotka vertailevat eri maiden startup-ympäristöjä kokonaisuutena.

Hakemusten määrän hallinnassa tulisi ennen kaikkea hyödyntää nykyaikaisia digitaalisia ratkaisuja. Maria 01 ehdottaa, että hakemusten alkuvaiheen seulonnassa hyödynnetään tekoälypohjaisia arviointityökaluja, jotka voivat tunnistaa ennalta määriteltujen kriteerien perusteella hakemusten

relevanttiutta, kiinnostavuutta ja kasvuyrittäjyyden edellytysten täyttymistä. Tällainen ratkaisu mahdollistaisi viranomaisresurssien kohdentamisen kaikkein lupaavimpiin hakemuksiin, nopeuttaisi käsittelyä ja vähentäisi hallinnollista kuormaa ilman, että aidosti potentiaalisten kasvuyrittäjien kynnystä hakeutua Suomeen nostetaan. Tekoälyä olisi mahdollista hyödyntää hakemusten alustavaan arviointiin ja priorisointiin siten, että varsinainen päätöksenteko säilyy edelleen viranomaisella.

Suomen kilpailukyky kansainvälisessä startup-kilpailussa rakentuu ennen kaikkea nopeudesta, ennakoitavuudesta ja hakijakokemuksesta. Tavoitteena tulee olla kansainvälisesti kilpailukykyisin kasvuyrittäjien maahantuloprosessi, jossa modernit digitaaliset ratkaisut tukevat tehokasta viranomaistyötä ja samalla vahvistavat Suomen houkuttelevuutta kansainvälisten kasvuyrittäjien sijoittautumispaikkana.

Muut huomionne ehdotuksesta.

Maria 01 korostaa, että kasvuyrittäjän oleskelulupajärjestelmää tulee tarkastella osana Suomen kansainvälistä kilpailukykyä. Kasvuyrittäjän oleskeluluvan onnistumista ei tule arvioida ainoastaan hakemusmäärien tai väärinkäytösten ehkäisyn näkökulmasta, vaan ennen kaikkea sen perusteella, kuinka hyvin Suomi onnistuu houkuttelemaan korkean potentiaalin kansainvälisiä kasvuyrittäjiä. Startup-yritysten vaikuttavuutta ei myöskään tule arvioida pelkästään keskimääräisen liikevaihdon tai työllistävyyden perusteella, sillä startup-ekosysteemille on ominaista, että merkittävä osa taloudellisesta arvosta syntyy suhteellisen pienestä joukosta nopeasti kasvavia yrityksiä.

Maria 01:llä on konkreettista kokemusta ulkomaalaisten kasvuyrittäjien maahantuloprosessista Northern Light -ohjelmamme kautta. Ohjelmaan valitut startupit ovat kansainvälisen hakemusprosessin kautta valittuja korkean kasvupotentiaalin yrityksiä, jotka harkitsevat liiketoimintansa rakentamista Suomesta käsin. Käytännön kokemuksemme mukaan oleskelulupaprosessien hitaus, vaikea ennakoitavuus ja rajallinen läpinäkyvyys muodostavat edelleen merkittävän esteen yritysten sijoittumiselle Suomeen. Olemme nähneet tilanteita, joissa epävarmuus lupaprosessin kestosta on viivästyttänyt tai vaarantanut startupien sijoittautumispäätöksiä, rekrytointeja ja liiketoiminnan käynnistämistä Suomessa. Kilpailua ei käydä pelkästään startup-oleskeluluvista, vaan koko perustajakokemuksesta. Kasvuyrittäjät vertailevat eri maiden startup-ekosysteemejä, palvelupolkuja ja viranomaisprosesseja kokonaisuutena, ja jokainen tarpeetonta kitkaa aiheuttava vaihe heikentää Suomen kilpailuasemaa suhteessa muihin startup-keskittymiin.

Maria 01 korostaa lisäksi, että kansainväliset startupit rakentuvat lähes aina perustajatiimien ympärille, eivät yksittäisten yrittäjien varaan. Lupaprosessissa tulisi nykyistä paremmin huomioida saman startupin perustajatiimi kokonaisuutena. Yrityksen sijoittautuminen Suomeen voi vaarantua, jos tiimin jäsenten hakemukset etenevät eri tahtiin tai yritystoimintaa arvioidaan toisistaan irrallisina. Lupajärjestelmän tulisi mahdollistaa perustajatiimien johdonmukainen ja mahdollisuuksien mukaan samanaikainen käsittely silloin, kun kyse on saman kasvuyrityksen perustajista.

Maria 01 pitää tärkeänä, että uudistuksen vaikutuksia seurataan systemaattisesti ja läpinäkyvästi. Seurannassa tulisi tarkastella hakemusmäärien ja käsittelyaikojen lisäksi myös sitä, kuinka moni kasvuyrittäjä sijoittuu Suomeen ja jatkaa toimintaansa Suomessa myös ensimmäisen oleskeluluvan jälkeen, kuinka yritykset kehittyvät ja kasvavat, kuinka moni niistä onnistuu hankkimaan yksityistä kasvurahoitusta, ja kuinka hyvin uudistuksella onnistutaan vahvistamaan Suomen houkuttelevuutta kansainvälisenä startup-keskittymänä.

Runeberg Sarita

Maria 01 - Sarita Runeberg, Toimitusjohtaja, Maria 01